

aardrijkskunde CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 punt toegekend.

De Nederlanders en hun vakantiebestemmingen

1	maximumscore 1 De Veluwe / het Veluwemeer	
2	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • 1 = juist • 2 = juist	1 1
3	D	
4	B	
5	B	
6	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • meer welvaart • meer vrije tijd	1 1
7	A	
8	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • 1 = juist • 2 = onjuist	1 1
9	maximumscore 2 <p>Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – het warme klimaat – de mooie stranden/zee – de vele voorzieningen gericht op toeristen – de mooie steden/culturele bezienswaardigheden <p>per juist antwoord</p>	1
10	A	
11	B	
12	B	
13	D	

Vraag	Antwoord	Scores
14	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De fly-drive vakanties zijn meer gericht op het bezoeken van verschillende plaatsen met een mooie natuur of culturele bezienswaardigheden en trekken dus in verhouding meer ouderen en gezinnen met kinderen aan dan jongeren. – De fly-drive vakanties zijn meestal duurdere vakanties en trekken dus in verhouding meer ouderen en gezinnen met kinderen aan dan jongeren. 	
15	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat toeristen werk en inkomsten opleveren.</p>	
16	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – milieuproblemen – aantasting landschap door groei van hotels en appartementen – hogere grondprijzen/huizenprijzen – toenemende drukte – aantasting natuurgebied/nationale parken 	
	per juist antwoord	1
17	B	
18	C	
19	C	
20	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 = C (Zuid-Afrika) • 2 = F (Australië) 	<p>1</p> <p>1</p>
21	<p>maximumscore 1</p> <p>De beschrijving van Hotel A. De afstand tot de Titisee is veel te groot om van een “op steenworp afstand” te kunnen spreken.</p>	
	<p><i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen Hotel A vermeld wordt, geen scorepunt toekennen.</i></p>	
22	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat dit deel van het Zwarte Woud het verste ligt van stedelijke gebieden (waar veel uitstoot/vervuiling is).</p>	
23	B	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 1

Hier bevinden zich veel knooppunten/tunnels/passen vanwege de aanwezigheid van gebergten/de Alpen.

25 maximumscore 1

Bij de reis naar Dublin gaat een gedeelte met de veerboot/ferry (omdat je een stukje over de Noordzee/Ierse zee moet).

Omgaan met natuurlijke hulpbronnen

---

26 maximumscore 1

H = verdamping van oppervlaktewater

K = verdamping via vegetatie

indien twee antwoorden juist

1

indien één antwoord juist

0

27 maximumscore 2

1 = C

2 = O

3 = F

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien één antwoord juist

0

28 C

29 C

30 A

31 maximumscore 2

- spaarbekkens dienen als voorraad van zoet water (voor drinkwaterwinning)
- overloopgebieden worden gebruikt in geval van een dreigende overstroming

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
32	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = juist 3 = juist	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien één antwoord juist	0
33	C	
34	maximumscore 1 In deze regio wordt bij de productie van drinkwater gebruikgemaakt van oppervlaktewater dat veel meer verontreinigd is dan grondwater dat in de overige regio's wordt gebruikt.	
35	D	
36	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: – Bomen houden de grond vast die daardoor niet kan verwaaien. – Bomen zorgen voor schaduw waardoor de verdamping minder wordt.	
37	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat Bangladesh een moessonklimaat kent met een natte zomer (door de overheersende aanlandige wind).	
38	maximumscore 2 1 en 2	
	per juist antwoord	1
39	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: – het verzamelen van drink- / irrigatiewater – meer mogelijkheden voor recreatie – meer mogelijkheden voor visvangst – vermindering van overstromingen (stroomafwaarts van de dam)	
	per juist antwoord	1
40	maximumscore 1 De rivier de Omo zal door de aanleg van de stuwdam niet meer buiten zijn oevers treden en er zal geen vruchtbaar slib meer worden afgezet.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

41 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Er vindt hergebruik plaats van (niet-afbreekbaar) plastic.
- Er is minder ruwe aardolie nodig voor de productie van diesel.

42 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Het gebruiken van gewassen voor biodiesel gaat ten koste van de voedselproductie.
- Minder ruimte voor voedselgewassen/ hogere prijzen voor landbouwgewassen / grond.
- Meer erosie of verwoestijning door het gebruik van gronden die eigenlijk niet geschikt zijn voor landbouw (te droog, te veel reliëf).

43 maximumscore 2

Uit het antwoord moeten twee elementen blijken:

- Het milieuprobleem is het kappen van bossen / uitbreiding woestijn.
- Uit de verklaring moet blijken dat de mensen minder hout hoeven te kappen.

per juist antwoord

1

44 C

45 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Het waait op zee harder dan op het land.
- De molens bederven (op het land) het landschap niet.
- Er is geen geluidsoverlast.
- Geen horizonvervuiling (op land).

46 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De parken kunnen een gevaar opleveren voor de scheepvaart/visvangst/vogels.
- Energie moet over grotere afstand vervoerd worden.
- Aanleg/ onderhoud van windmolens (op zee) is lastig/ duur.

Vraag	Antwoord	Scores
47	maximumscore 2	
	Keuze voor bron 26 (het houtoventje).	1
	Uit de toelichting moet blijken dat er voor het houtoventje geen grote infrastructurele werken/grote investeringen nodig zijn (van bedrijven of overheden met gevolgen voor veel mensen/een groot gebied)	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Ook juist rekenen als bij de toelichting is aangegeven dat het houtoventje een maatregel/oplossing is die makkelijk door burgers zelf kan worden toegepast (zonder hoge kosten of grote projecten van de overheid of bedrijven).</i>	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

- bron 1 vrij naar: Vakanties van Nederlanders, Continue Vakantieonderzoek, CBS, 2008
- bron 2 vrij naar: Tratlás, 2006
- bron 3 vrij naar: CBS, 2009
- bron 4 vrij naar: CBS Statline 2010
- bron 5 vrij naar: Meridian Travel, januari/februari 2009
- bron 6 vrij naar: Limburgs Dagblad, 19-6-2009
- bron 7 vrij naar: de Volkskrant, 2-2-2008
- bron 8 www.spirit-of-paris.com
- bron 9 vrij naar: Tratlás, 2006
- bron 10 vrij naar: Reizen Magazine, april 2007, maart 2008, januari 2009, april 2009, juni 2009, juli/augustus 2009
- bron 11 vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
- bron 12,13 vrij naar: www.activehotels.com
- bron 14 vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
- bron 15 vrij naar: Tratlás, 2007
- bron 16 vrij naar: <http://ga.water.usgs.gov/edu/watercycleprint.html>
- bron 17 maps.google.nl
- bron 18 www.gisactief.nl
- bron 19,20 vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
- bron 21 vrij naar: www.oasen.nl
- bron 22 bron: Internationale samenwerking, november 2006
- bron 23 foto 1: <http://de.wikipedia.org>
foto 2: <http://bordernepal.files.wordpress.com/>
- bron 24 vrij naar: Algemeen Dagblad, 11-4-2009
- bron 25 vrij naar: Algemeen Dagblad, 9-2-2006
- bron 26 vrij naar: de Volkskrant, 4-3-2006
- bron 27 vrij naar: Terra 01.09, Magazine van Stichting Natuur en Milieu

aardrijkskunde CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen aardrijkskunde GL en TL:

Op **pagina 4** van het correctievoorschrift, bij **vraag 10** moet altijd 1 punt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren aardrijkskunde vmbo.

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan